

BIENESTAR

SECRETARÍA DE BIENESTAR

imjuve

Instituto Mexicano de la Juventud

INSTITUTO ELECTORAL DE MICHOACÁN

Instituto Nacional Electoral

INPI
INSTITUTO NACIONAL
DE LOS PUEBLOS
INDÍGENAS

Secretaría
de Educación
GOBIERNO DE MICHOACÁN

TEEM
TRIBUNAL ELECTORAL DEL ESTADO DE MICHOACÁN

CEDH
COMISIÓN ESTADAL DE LOS
DERECHOS HUMANOS
MICHOACÁN

Instituto
de la Juventud
Michoacán
GOBIERNO DE MICHOACÁN

INSTITUTO DE LA
JUVENTUD MORELIANA
Morelia
2021-2024

HMUNTS'Í M'ONDA YA 'ÑENTE YO M'OO ROTE MA YOHO

ZOHNI TO TSA
DA ÑUT'Í

Zohni to tsa da ñut'í

Ra Instituto ya bātsi M'onda rá 'mefi ge da hyoni da umbi ra nte ya bātsi pa da mfadi wa da mu ngu ya jā'i petsi ya derecho ne ge'u tsa da möxi ra nte xa ra hnini.

Nehe da mötsi da tsu ra nte ya 'mefi yo m'oo rote ma 'ret'a pa ra hoga nte ya bātsi ngu ya jā'i petsi ya derecho ne ge'u tsa da möxi ra nte ja ya hnini.

MFENI

Ra 'ñente ge n'a ra 'mefi ha tsa da mpöti ya mfeni di ge ra bāmuhñä, ya ts'ut'ibi ra ndä. Ra 'ñente honi ra hoga hwahni ne mfeni ya bātsi pa da hyoni da nja ra mahyegi ja ya hnini. Ra nthandi gatho da mötsi da hoki n'a ra hnini ha da ñuti gatho, ma:

ZOHNI PA DA NT'ETS'Í YA HMUNTS'Í TS'UT'IBI YO M'OO ROTE MA N'A

Thoni da hwahni 'ret'a ma yoho ya nzaya pa da hoki ra hmunts'í ts'ut'ibi to da nu da nthoki xiñho ya 'ñente ya pa da mangi ya Instituto ra Nhwahni Nxuni (IEM):

I.- NDUI YA ÑU RA NHWANI

- **Nuwa ja ra hnini**, hoki ya 'ñente ya ts'ut'ibi hoki ya nhwahni ya menguwa ya nzaya nu ya bātsi ne ya hmunts'í teni ya 'mefi föxi ya bātsi.
- **Ja ra dāta hnini**, nuna hoki ra Instituto ya bātsi M'onda ha tsa da ñut'í ya bātsi da guki ra 'met' o luga ja ra nhwahni ha hingi tsa da rat'si ne da zokwi ra luga ma n'a.

II.- RA YOHO RA ÑUT'Í

Tsa da ñut'í ya bātsi mengu M'onda petsi de 'ret'a ma yoho ne rote ma guto jeya ra njot'í ra nzohni m'onda, to petsi di mu m'onda ne di mu ja ra hnini ha honi da ñut'í.

III.- RA HÑU YA NXENI ÑUT'Í

Nuna ra nzohni petsi goho ya nxeni pa da ñut'í ya bātsi:

- **Nxeni A:** de 'ret'a ma yoho a 'ret'a ma kut'a jeya.
- **Nxeni B:** de 'ret'a ma rato a 'ret'a ma guto jeya.
- **Nxeni C:** de rote a rote ma goho jeya.
- **Nxeni D:** de rote ma kut'a a rote ma guto jeya. Da ñut'í ngu ra jeya petsi ne ra njot'í ra nzohni

IV.- RA GOHO

TE DA METSI PA DA ÑUT'Í NE DA NTHUTS'Í

a) Ya nxutsi ne ya bātsi ne da ñut'í ja ya nhwahni da nthoki ja ya hnini da guat'í da hokise ne da metsi nuya ya nt'adi:

- Da mengu m'onda
- Da metsi de 'ret'a ma yoho a rote ma guto jeya ra njot'í ra nzohni
- Da mu ja ra hnini ha da nja ra nhwahni
- Da ñut'í (Gi hyandi hamu da nja ra nhwahni ja ri hnini)

- **Hmunts'í yá he'mi ne nthuts'í ja ra**
<https://forms.gle/ZayqJ6kg1uzfRPPa6>:

- Credencia njwahni
- He'mi ha mui
- He'mi 'mui
- Retrato xa njät'í wa hina hinda thoki hñu zänä
- He'mi nzaki
- Ra CURP

b) Numu ya bātsi tx'ulo ne petsi 'ret'a ma yoho a 'ret'a ma yoto jeya ne da uti rá zeki ya nänä ne ya tada ko n'a ra he'mi. Nehe da gats'í ya credencia nhwahni to da uni ra zeki.

c) Pa ge ya jā'i ya petsi ya jeya da gats'í ya credencia nhwahni (INE, Pasaporte, etc.)

d) Ra he'mi ha mui hinda thoki hñu zänä ti hmunts'í ya he'mi. Numu ra jā'i honi da ñut'í nxady nthi ja ra hnini ne da uti ya materia ne ra credencia uni ra ngu nxady.

e) Mahyoni nu'u ya xa ntäte ja ya nhwahni de ra yo m'oo 'ret'a ma hñu a ra yo m'oo 'ret'a ma hñäto ja ra "ñente" tsa da ñut'í ja ya nhwahni pe n'año ra nxeni ha ya xa ntäte.

f) Hingi tsa da ñut'í wa ja ra nzohni yá mefi ra ndä m'onda, ngu ma ra Artículo 108 ja ra dāta he'mi m'onda, ne' u hoki ya nhwahni.

g) Ya pa da nthuts'í ge ra 'ret'a ra zänä **diciembre ra jeya yo m'oo rote ma n'a a ra rote ma hñu ra zänä enero ra jeya yo m'oo rote ma yoho, ra nthuts'í hense tsa da nthoki ja ra:** <https://forms.gle/ZayqJ6kg1uzfRPPa6>

Nuwa ja ra hnini da ndu ra rote ma guto ra zänä enero ra jeya yo m'oo rote ma yoho, 'ret'a ma xudy ne ta hinda guadi. Ra 'mefi xa ja ra hnini m'onda ge ra 'ret'a a ra 'ret'a ma hñu ra zänä febrero ra jeya yo m'oo rote ma yoho.

HMUNTS'Í M'ONDA YA 'ÑENTE YO M'OO ROTE MA YOHO

ZOHNI TO TSA
DA ÑUT'Í

BIENESTAR
SECRETARÍA DE BIENESTAR

V.- RA KUT'A RA NTHOKI YA 'ÑENTE NE YA NTHÄKI

Ra nthoki ntembi ja ra hnini ya jä'i da hmunts'í yoho ne yoho pa da ñaki. Mu pongi n'a da nthoki n'a ra 'ñente ko hñu, hampu yoho da metsi hense n'a ra mfeni. Ra nthoki ra 'ñente da deni ra ñu ya 'ñente hoki ya bämuhñä:

1. Ante da ndu ya 'ñante da nja n'a ra sorteo pa da mfadi to'a da ñut'í.
2. Di gempu da nthoki ya sorteo di ge ya mfeni pa da ñaki.
3. Ra gäts'í da nthoki ra sorteo pa da mfadi nda ra hñäki.

Kada n'a ra 'ñante ra jä'i tsa da uni hñu ya hñä, kut'a, goho ne hñu ya minuto, ne da metsi di ge ya hmunts'ut'ubi ya kalifikasion da ma de n'a a 'ret'a ya punto pa kada n'a ra hñäki da hoki ne to da hmuntsi juadi ya punto da tho ma n'a ra nthoki ntembi.

Ra 'met'o, ra yoho ne ra hñu luga da mfadi ko ra nthäki. Ra mede ya ronda pa ra nthäki da nthandi ngu ya jä'i xa nguut'í. Pa xa ja ra hnini ya ronda ya 'ñente da deni nuna ra hñu, pe nuwa tsa da nja ya hñäki ne ya nthoki hñä.

VI.-RA RATO YA HÑÄ DA 'ÑENTE

1. ¿Mahyoni ya hoga nfeni da möxi ya jä'i indígena ne afromexicana pa da so da metsi ya ñut'í pa da hyoni ya nsu ja ya nhwahni ko ya partido político?

2. ¿Gi beni yá ntädi ya hnini ma 'met'o tsa da jwahni ya ts'ut'ubi ngu ma 'met'o faxi ra hoga mui ja ma hninihu?

3. Muti ya mfeni petsi ya hnini ma 'met'o tsoni ra mahyegi ngu ra 'mö ya nxutsi pa ra nthäti. Ra ndä m'onda mahyoni da mömi ko ra tsesdi ne da hyoni da xahni ya jä'i pa da pati ya mfeni.

4. ¿Gi beni ra ndä m'onda petsi ya 'mefi pa da su ne da hoki da nte ya hñä ya hnini ma 'met'o, ngu ma ra dáta he'mi m'onda?

5. ¿Nuwa m'onda ya nxutsi ne ya bätsi tsa da metsi n'a ra hoga mui ne mahyegi?

6. ¿Gi beni ya rede sosial m'onda ge n'a ra mfatsi pa nuya jä'i tho ra hyoya da metsi n'a ra hoga mui wa xambi ya mui?

7. ¿Ra ndä m'onda mpefi xahño pa da mömi ra hñeni ne ya thogi tso ra Sars-Cov2?

8. ¿Ra ndä m'onda hoki xahño ra mefi pa da mömi nuya jä'i pe'u hingi zo ne ra narkotráfiko?

9. ¿Ra ndä m'onda bi hoki xahño bi mömi ra NAICM ne bi hoki ra aeropuerto Lipe Angele?

10. ¿Ra ndä m'onda bi hoki xahño bi umbi ra mefi ya sundado pa da hoki ya Tren Maya wa ra aeropuerto Lipe Angele?

11. ¿Gi beni ra nthoki ra Tren Maya hingi tsoni ra häi?

12. Ko ra mpadi ba ehe ja ya tsibi, ra nthoki ya thoki petrolio yoho ya ne ne ra rai ra Deek Park ¿ra z opa ma hninihu?

13. ¿Ra derecho ya 'mehña pa da ma te ne da hoki ko ra ndoyo fatsi da nja n'a ra mui xahño entre 'mehña ne 'ñöhö?

14. ¿Ra ndä m'onda honi ra mahyegi entre ya hnini indígena ne afromexicana?

15. Gi ho wa hina ra Reforma energética hoki ra ndä m'onda ¿hanja?

16. ¿Gi beni ya política petsi ma hninihu nthi ko ya ndä Kuba ne Venezuela xahño?

VII.- RA YOTO RA MFENI PA DA HOKI YA BALWASYON

Ja ra nthoki ntembi ja ya hnini ne xa m'onda pa da hoki ya balwasyon ja ra 'ñente gendi u ya mui.

Pa ra nthoki ntembi ja ya hnini ne xa m'onda ya nxutsi ne ya bätsi honi da ñut'í da za da xaki rá he'mi ra 'ñente, pa da hyandi ne da mötsi da hoki n'a ra hoga 'ñente.

Ante da ndu ya 'ñante, ya jä'i da ñut'í petsi da uni ya hmunts'ut'ubi he'mi ha xa ot'í ya 'mefi da ñaki, mu hinda uni hinda za da hoki ra hñäki.

Ja ra nthoki ntembi xa ja ra hnini ya jä'i da ñut'í ne da guat'í xa ja ya 'ñente da nthoki, mu hina da mfongi.

VIII.- RA HÑÄTO RA 'RÄHÄ

Xa ya jä'i da ñut'í ja ra konkurso da ntuni n'a ra he'mi xa ñut'í ja ra 'ñente ja ya hnini ne xa ja ra hnini m'onda.

U da ntäte ja ya nxeni ra konkurso, da metsi ra derecho da guati ja ra gatsi xa m'onda da nthoki de ra 'ret'a a ra 'ret'a ma hñu ra zänä febrero ra jeya yo m'oo rote ma yoho. Mu da ntäte da za da ñut'í ma ra ya konkurso da epu.

U da guki ya hñu luga da dähä

Ra 'rähä	
'Met'o luga	\$3,000, Tarheta pa da dangi ya he'mi
Yoho luga	\$ 2,000, Tarheta pa da dangi ya he'mi
Hñu luga	\$ 1,000, Tarheta pa da dangi ya he'mi

IX.- RA GUTO XA YA MFENI

1. To da ñut'í ja ra konkurso ho ya ot'í kuat'í ne mu ja n'a ra nt'ani hense tsa da dáti ya jä'i hoki ra mefi.

2. Ya jä'i hinda hmuntsi ne da hoki gatho ya he'mi hinda za da ñut'í

3. Hinda njä ya he'mi mu xa tho ra pa

4. Ya nxutsi ne ya bätsi da nyot'í xangu ya nthoki ntembi da nthäki

5. Ra konkurso da su ya derecho ya jä'i tho n'a ra thogi, petsi ma n'a ra mfeni, ya mengu ja ya hnini indígena pa da umbi r ante n era ñut'í.

X.- RA 'RET'A NGAXTE NE T'UT'Í

Pa ya jä'i da ñut'í ja ra nzohni tsa da hoki ya ngaxte ne ya t'ut'í pa da za da metsi ra nte ya ñut'í.

Ha mu ya bienestar ne ya mfatsi ya bätsi: Serapio Rendón 'mede 76, col. San Rafael, nxeni Cuauhtémoc, C.P. 06470, M'onda. Nzofu. (55) 1500 1300 ext. 1340.

XI.- RA 'RET'A MA N'A RA HÑU RA KONKURSO

Ra hñu ra konkurso pa ra 'ñenteja ra hnini	Ya mpa
Ra hñäki ra nzohni pa ya jä'i da ñut'í ne pa ya jä'i ne da ñut'í ngu ya hmunts'ut'ubi	10/12/2021 a ra 21/01/2022 Yoho rote ma hñu ya mpa
Ya mpa da nyot'í ya jä'i ja ra https://forms.gle/ZayqJ6kg1uzfRPPa6	10/12/2021 a ra 23/01/2022 Yoho rote ma kut'a ya mpa
Ra hñäki da metsi ya jä'i da ñut'í ko nge'u ya xa thogi	24 a ra 28 ra zänä enero 2022 'mede da mfa ra mpa
Da nxahni ya jä'i da ba ra ZOOM	28/01/2022 N'a ra pa
Nthoki ntembi ra konkurso ja ra hnini yo m'oo rote ma n'a	29/01/2022 N'a ra pa

XII.- RA 'RET'A MA YOHO YA MFEMBI HINGI MFADI

Ya mfembi hingi mfadi tsa da hnu ja ra:
https://www.gob.mx/aviso_de_privacidad

Zohni to tsa da ñut'í